

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum 23 januari 2023 Bij beantwoording de datum en
Onderdeel Afdeling Kwaliteitontwikkeling, -advisering en -toetsing ons kenmerk vermelden.
Ons kenmerk PaG/KOAT/19261
Uw kenmerk 4325786
Onderwerp Advies over de Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de
verhoging van het strafmaximum voor deelneming aan een terroristische
organisatie

Geachte (...),

Bij brief van 28 november 2022 heeft u namens de minister van Justitie en Veiligheid het College van procureurs-generaal (hierna College) gevraagd te adviseren over een conceptwetsvoorstel, inhoudende een wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de verhoging van het strafmaximum voor deelneming aan een terroristische organisatie.

Graag bericht ik u dat het College met belangstelling kennis heeft genomen van het wetsvoorstel. Het College kan instemmen met het voorstel om het strafmaximum voor deelneming aan een terroristische organisatie te verhogen. Deelname aan terroristische organisaties is uiterst afkeuringswaardig en dient krachtig te worden bestreden. Verhoging van het strafmaximum maakt dit duidelijk en biedt de officier van justitie meer ruimte om de meest passende straf te vorderen. Het College wil graag drie opmerkingen plaatsen over hetgeen in de memorie van toelichting is opgenomen over de rol van deelnemers.

De eerste opmerking ziet op de zin waarin uiteen wordt gezet dat deelnemers zich committeren aan het oogmerk van de terroristische organisatie (p. 1). Dit woordgebruik lijkt een nieuwe eis te stellen aan het karakter van de deelname. In het verlengde hiervan zou de zinssnede dat deelneming aan een terroristische organisatie ook kan bestaan uit "het verrichten van hand- en spandiensten, ter verwezenlijking van het terroristisch oogmerk" (p. 3), uitgelegd kunnen worden als het vereisen van de wetgever van een terroristisch oogmerk bij de deelnemer. Onder huidig recht is het voldoende dat de organisatie het oogmerk heeft om

terroristische misdrijven te plegen. Aangenomen wordt dat het voor een bewezenverklaring niet nodig is dat de deelnemer ook dit oogmerk heeft, maar dat kan worden volstaan met de wetenschap bij de deelnemer van het oogmerk van de organisatie. Het zal vermoedelijk niet de bedoeling zijn om tot een andere uitleg te komen, maar om verwarring te voorkomen verdient het aanbeveling deze passages te herformuleren. Het College geeft daarbij in overweging mee te starten met het uitgangspunt dat elke handeling die wezenlijk bijdraagt aan het verwezenlijken van het oogmerk van de organisatie kan worden aangemerkt als deelneming aan die organisatie en dat het voldoende is dat de deelnemer in algemene zin kennis heeft van dit oogmerk.

De andere opmerking ziet op de zinnen waarin de verhouding tussen de organisatie en de deelnemers wordt beschreven (p.3). In deze passage worden absolute woorden gebruikt: deelnemers *worden* verplicht gevechtservaring op te doen, explosieven te maken en wapens te hanteren en deelnemers *worden* blootgesteld aan extreem grof geweld. Helaas doen dergelijke situaties zich inderdaad voor, maar het betreft geen vaststaand gegevens dat altijd en voor alle deelnemers geldt. Door dit zo stellig te formuleren kan de indruk ontstaan dat het opdoen van gevechtservaring of blootstelling aan extreem grof geweld een voorwaarde is om als deelnemer aan te worden gemerkt. Aldus geïnterpreteerd zouden bijvoorbeeld vrouwelijke IS-deelnemers niet kunnen worden vervolgd voor deelname aan een terroristische organisatie, omdat zij in de regel geen gevechtservaring of ervaring met wapens hebben opgedaan. Het College vermoedt dat ook hier geen aanscherping van de voorwaarden om als deelnemer te worden aangemerkt vermoedelijk zal zijn beoogd, maar het verdient niettemin aanbeveling deze passage wat minder stellig te formuleren.

Tenslotte wil het College wijzen op een mogelijke consequentie van het in de memorie gebruikte begrip "zich aansluiten" (p. 3). Dit is geen juridisch begrip maar een invulling van het begrip deelname. Door enkel het begrip "zich aansluiten" te gebruiken, zou er een aanscherping van de voorwaarden om als deelnemer te worden aangemerkt, kunnen worden ingelezen in de memorie van toelichting. Dan zou bijvoorbeeld het leveren van hand en spandiensten niet strafbaar zijn als niet tegelijkertijd kan worden bewezen dat deze persoon zich heeft aangesloten bij de organisatie. Ook op dit punt vraagt het College om een nuancering van de formulering.

Hoogachtend,

M. Otte
procureur-generaal